لەبڵاوکراوەکانی سایتی ئیمان وەن
WWW.IMAN١.COM

(٤) بەشی حەیز

(١) ـ فەرموودەی خوای گەورە : ﴿ پرسیارت لێدەکەن لەبارەی کاتی بێنوێژیی ئافرەتەوە﴾

١٦٩ـ عَنْ أَنَسٍ (ﷺ): أَنَّ الْيَهُودَ كَانُوا إِذَا حَاضَتِ الْمَرْأَةُ فِيهِمْ لَمْ يُؤَاكِلُوهَا، وَلَمْ يُجَامِعُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ، فَسَأَلَ أَصْحَابُ النَّبِيِّ (ﷺ) النَّبِيَّ (ﷺ)، فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: ﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ﴾ إِلَى آخِرِ الْآيَةِ ،فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((اصْنَعُوا كُلَّ شَيْءٍ إِلَّا النِّكَاحَ)). فَبَلَغَ ذَلِكَ الْيَهُودَ فَقَالُوا: مَا يُرِيدُ هَذَا الرَّجُلُ أَنْ يَدَعَ مِنْ أَمْرِنَا شَيْئًا إِلَّا خَالَفَنَا فِيهِ. فَجَاءَ أُسَيْدُ بْنُ حُضَيْرٍ وَعَبَّادُ بْنُ بِشْرٍ فَقَالَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الْيَهُودَ تَقُولُ كَذَا وَكَذَا، فَلَا نُجَامِعُهُنَّ؟ فَتَغَيَّرَ وَجْهُ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) حَتَّى ظَنَنَّا أَنْ قَدْ وَجَدَ عَلَيْهِمَا، فَخَرَجَا، فَاسْتَقْبَلَهُمَا هَدِيَّةٌ مِنْ لَبَنٍ إِلَى النَّبِيِّ (ﷺ)، فَأَرْسَلَ فِي آثَارِهِمَا فَسَقَاهُمَا، فَعَرَفَا أَنْ لَمْ يَجِدْ عَلَيْهِمَا.

(انس) (ﷺ) دەڵێ: جولەکەکان ئەگەر ئافرەتیان بکەوتایەتە بێنوێژیی، نانیان لەگەڵ نەدەخوارد، لەماڵدا لەگەڵیا دانەدەنیشتن، هاوەڵان لەپێغەمبەریان(ﷺ) پرسی لەوبارەیەوە، ئەم ئایەتە هاتە خوارەوە لەسەری ﴿پرسیارت لێدەکەن لەبارەی بێنوێژیەوە بڵێ ئەوە ئازارە لەوکاتەدا لەئافرەتەکان نزیك مەکەون﴾تا کۆتایی ئایەتەکە.

پێغەمبەر(ﷺ) فەرمووی: ((هەموو شتێکی لەگەڵدا بکەن جگە لە سەرجێیی، ئەو هەواڵە گەیشت بە جولەکەکان، وتیان: ئەم پیاوە دەیەوێ هەرچی کاری ئێمە هەیە پێچەوانەکەی بکات، (اسید) کوڕی(حضیر)و (عباد) کوڕی (بشر) هاتن وتیان: ئەی پێغەمبەری خوا جولەکەکان ئاواو ئاوا دەڵێن: ئایا سەر جێییان لەگەڵدا نەکەین؟ ڕەنگی پێغەمبەری خوا(ﷺ) ئەوەندە گۆڕا هەتا واگومانمان برد کە پێغەمبەر(ﷺ) لێیان توورە بووبێت، ڕۆیشتنە دەرەوە، گەیشتن بەقاپێ شیر کەبەدیاری بۆ پێغەمبەری خوا(ﷺ) هاتبوو، ئەویش ناردی

بەدوایاندا، لەوشیرە بەشیدان خواردیانەوە، بەوەدا زانیان کە پێغەمبەر (ﷺ) تووڕە نییە لێیان.

(٢) چۆنێتی خۆشۆردنی ئافرەت لەحەیزو لەشگرانیی

١٧٠ـ عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ أَسْمَاءَ -(رضي الله عنها)- سَأَلَت النَّبِيَّ (ﷺ) عَنْ غُسْلِ الْمَحِيضِ؟ فَقَالَ: تَأْخُذُ إِحْدَاكُنَّ مَاءَهَا وَسِدْرَتَهَا فَتَطَهَّرُ فَتُحْسِنُ الطُّهُورَ، ثُمَّ تَصُبُّ عَلَى رَأْسِهَا فَتَدْلُكُهُ دَلْكًا شَدِيدًا حَتَّى تَبْلُغَ شُؤُونَ رَأْسِهَا، ثُمَّ تَصُبُّ عَلَيْهَا الْمَاءَ، ثُمَّ تَأْخُذُ فِرْصَةً مُمَسَّكَةً فَتَطَهَّرُ بِهَا)). فَقَالَتْ أَسْمَاءُ: وَكَيْفَ أَتَطَهَّرُ بِهَا؟ فَقَالَ: سُبْحَانَ اللَّه، تَطَهَّرِينَ بِهَا)). فَقَالَتْ عَائِشَةُ -كَأَنَّهَا تُخْفِي ذَلِكَ- تَتَبَّعِينَ أَثَرَ الدَّمِ. وَسَأَلَتْهُ عَنْ غُسْلِ الْجَنَابَةِ؟ فَقَالَ: ((تَأْخُذُ مَاءً فَتَطَهَّرُ فَتُحْسِنُ الطُّهُورَ -أَوْ: تُبْلِغُ الطُّهُورَ -ثُمَّ تَصُبُّ عَلَى رَأْسِهَا فَتَدْلُكُهُ حَتَّى تَبْلُغَ شُؤُونَ رَأْسِهَا، ثُمَّ تُفِيضُ عَلَيْهَا الْمَاءَ)). فَقَالَتْ عَائِشَةُ: نِعْمَ النِّسَاءُ نِسَاءُ الْأَنْصَارِ، لَمْ يَكُنْ يَمْنَعُهُنَّ الْحَيَاءُ أَنْ يَتَفَقَّهْنَ فِي الدِّينِ. [بخاري/ الحيض/ ٣٠٨].

(عائشه)(دەڵـێ: (اسمـاء)(رضي الله عنها) پرسـیاری کـرد لەپێغەمبـەر(ﷺ) لـەبارەی خۆشـۆردنی حـەیزەوە؟ فـەرمووی: یـەکێکتان ئـاو هەڵـدەگرێت لەگـەڵ سـیدرا [گەڵای دارێکە لـەباتی صابون بـەکاریان هێناوە]بەباشی خۆی پاك دەكاتـەوە، ئینجا ئاو دەكات بە سەریا بەتوندی دەستی لێدەخات هەتا ئاو دەگاتە پێستی سـەری ، پاشـان ئـاوی تـر دەکا بەسـەریا، ئینجا پارچە لۆكەیـەك هەڵـدەگرێت و خۆی پیێ پاك دەكاتەوە.

(اسماء)وتی: چۆن خۆمی پیێ پاك بكەمەوە؟ فەرمووی((سبحان الله) خۆتی پیێپاك بكـەرەوە)) عائـشه وتـی: وەكـو بیـەویێ بـەنهێنی پێیـی بڵـیێ ـ شـوێن و شـوێنەواری خوێنەكـەی پیێپـاك بكـەرەوە، ئینجـا پرسـیاری لێكـرد لـەبارەی خۆشـۆردنی لەشـگرانییەوە؟ فـەرمووی: ((ئـاو هەڵـدەگریت بەباشـی خـۆت دەشۆریت، ئینجا ئاو دەكەیت بەسەرتاو دەست دەخەیت لەسەرت تا پێستی سـەرت تـەڕ دەبێت، ئینجا ئـاوی‌تر دەكـەیت بەسـەرتا)) عائشە وتـی: باشـترین ئـافرەت ئـافرەتی ئەنـسارەكانن ، شـەرم ڕێگـای لێنـەگرتن كەشـارەزابن لەئایینەكەیان.

(٣) پۆشاك وەرگرتن لەحەیزدار

١٧١. عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رضي الله عنه) قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ: ((يَا عَائِشَةُ نَاوِلِينِي الثَّوْبَ)). فَقَالَتْ: إِنِّي حَائِضٌ، فَقَالَ: ((إِنَّ حَيْضَتَكِ لَيْسَتْ فِي يَدِكِ)). فَنَاوَلَتْهُ.

(ابـوهریره) (ﷺ) دەڵـێ: لـەکاتێکا پێغەمبـەری خـوا(ﷺ) لەمزگـەوتا بـوو، فـەرمووی: ((ئـەی عائشه ئـەو جلانـەم بـدەرێ) وتـی: مـن لەحەزیـدام، فـەرمووی: ((خۆ حەیزەکەت لەدەستتا نییه)) ئینجا جلەکانی دایەدەستی.

(٤) ئافرەتی حەیزدارو شۆردنی سەری پیاو

١٧٢ـعن عَائِشَةَ (ﷺ) قَالَتْ: إِنْ كُنْتُ لَأَدْخُلُ الْبَيْتَ لِلْحَاجَةِ، وَالْمَرِيضُ فِيهِ، فَمَا أَسْأَلُ عَنْهُ إِلَّا وَأَنَا مَارَّةٌ. وَإِنْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) لَيُدْخِلُ عَلَيَّ رَأْسَهُ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ، فَأُرَجِّلُهُ. وَكَانَ لَا يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلَّا لِحَاجَةٍ، إِذَا كَانَ مُعْتَكِفًا. [بخاري/ الاعتكاف / الحائض ترجل المعتكف/ ١٩٢٤]

(عائشه)(ﷺ) دەڵێ: هەر کاتێ بۆ پێویستیەك دەچومە ژوورەوە نەخۆشێکی لێبوایە، (هەواڵم نەدەپرسی مەگەر بەدەم ڕێگەوە کەتێدەپەڕیم، جاری واهـەبووە پێغەمبـەری خـوا (ﷺ) سـەری دەهێنـا ژوورەوە بـۆم خـۆی لەمزگەوتەکـەدابوو، منـیش سـەریم شـانە دەکـرد، پێغەمبـەر(ﷺ) لـەکاتی (اعتکـاف)دا مەگـەر بـۆ پێویستیەك ئەگینا نەدەهاتە ماڵەوە.

(٥) پاڵدانەوە لەکۆشی حەیزدارو خوێندنەوە

١٧٣ـ عَنْ عَائِشَةَ (ﷺ) أَنَّهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) يَتَّكِئُ فِي حِجْرِي وَأَنَا حَائِضٌ، فَيَقْرَأُ الْقُرْآنَ. [بخاري/ قراءة الرجل في حجر امرأته وهي حائض /٢٩٣]

عائـشه (ﷺ) دەڵـێ: پێغەمبـەری خـوا (ﷺ) سـەری دەکـردە سـەر کۆشـمو منیش لەحەیزدا بووم، قورئانی دەخوێند.

(٦) خەوتن لەیەك لێفەدا لەگەڵ حەیزدار

١٧٤ـ عن أُمَّ سَلَمَةَ (ﷺ) قَالَتْ: بَيْنَمَا أَنَا مُضْطَجِعَةٌ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) فِي الْخَمِيلَةِ إِذْ حِضْتُ، فَانْسَلَلْتُ فَأَخَذْتُ ثِيَابَ حِيضَتِي، فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((أَنَفِسْتِ)). قُلْتُ: نَعَمْ، فَدَعَانِي فَاضْطَجَعْتُ مَعَهُ فِي الْخَمِيلَةِ. قَالَتْ: وَكَانَتْ هِيَ وَرَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) يَغْتَسِلَانِ فِي الْإِنَاءِ الْوَاحِدِ مِنَ الْجَنَابَةِ. [بخاري / من سمى النفاس حيضاً/ ٢٩٤]

(ام سـلمه) (ﷺ) دەڵـێ: لـەکاتێکا مـن لەگـەڵ پێغەمبـەری خـوادا(ﷺ) ڕاکشابووم سەرچەفێکم بەسەروەبوو کەوتمـە حـەیزەوە، بـەدزی ڕۆیـشتم جلـی حـەیزم لەبـەرکرد، پێغەمبـەر(ﷺ) فـەرمووی: ((کەوتیتـە حـەیزەوە)) وتم: بـەڵێ:

بانگی كردم لەژێر سەرچەفەكەدا لەگەڵیا راكشام/ (ام سەلەمە) دەڵێ: خۆیو پێغەمبەری خوا(ﷺ) لەیەك دەفردا پێكەوە خۆیان دەشۆرد لەلەشگرانیی.

(٧) گەمەكردن لەگەڵ ئافرەت لەحەیزا

١٧٥ـ عَنْ عَائِشَةَ (ﭬ) قَالَتْ: كَانَ إِحْدَانَا إِذَا كَانَتْ حَائِضًا، أَمَرَهَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) أَنْ تَأْتَزِرَ فِي فَوْرِ حَيْضَتِهَا، ثُمَّ يُبَاشِرُهَا، قَالَتْ: وَأَيُّكُمْ يَمْلِكُ إِرْبَهُ كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) يَمْلِكُ إِرْبَهُ. [بخاري/الحيض/ مباشرة الحائض/ ٢٩٦]

(عائشە)(ﭬ) دەڵێ: ئەگەر یەكێكمان [لەهاوسەرەكانی پێغەمبەر(ﷺ)] لەحەیزا بوایا، پێغەمبەر(ﷺ) فەرمانی پێدەكرد كە نێوان ناوكو ئەژنۆی بەباش داپۆشێت ، ئینجا گەمەی لەگەڵ دەكرد، دەڵێ: ئایا كامتان دەتوانن خۆتان بگرن، وەكو پێغەمبەر(ﷺ) دەیتوانی خۆی بگرێت.

(٨) خواردنەوە لەگەڵ حەیزدار لەیەك دەفرا

١٧٦ـ عَنْ عَائِشَةَ (ﭬ) قَالَتْ: كُنْتُ أَشْرَبُ وَأَنَا حَائِضٌ، أُنَاوِلُهُ النَّبِيَّ (ﷺ) فَيَضَعُ فَاهُ عَلَى مَوْضِعِ فِيَّ، فَيَشْرَبُ، وَأَتَعَرَّقُ الْعَرْقَ وَأَنَا حَائِضٌ، ثُمَّ أُنَاوِلُهُ النَّبِيَّ (ﷺ)، فَيَضَعُ فَاهُ عَلَى مَوْضِعِ فِيَّ.

(عائشە) (ﭬ) دەڵێ: من لەحەیزا بووم ئاوم دەخواردەوە، پاشان دەمدایە دەستی پێغەمبەر(ﷺ) دەمی دەخستە سەر شوێن دەمەكەی منو دەیخواردەوە هەروەها قەپم دەگرت لەپلە گۆشتو من لەحەیزدا بووم، ئینجا دەمدایە دەستی پێغەمبەر(ﷺ) ئەویش دەمی دەخستە شوێن دەمەكەی من [و دەیخوارد].

(٩) خۆشتنو نوێژی كاتی خوێنی نەخۆشی

١٧٧ـ عَنْ عَائِشَةَ (ﭬ) قَالَت: اسْتَفْتَتْ أُمُّ حَبِيبَةَ بِنْتُ جَحْشٍ (ﭬ) رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) فَقَالَتْ: إِنِّي أُسْتَحَاضُ؟ فَقَالَ: ((إِنَّمَا ذَلِكِ عِرْقٌ، فَاغْتَسِلِي ثُمَّ صَلِّي)). فَكَانَتْ تَغْتَسِلُ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ قَالَ اللَّيْثُ بْنُ سَعْدٍ: لَمْ يَذْكُرِ ابْنُ شِهَابٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ)، أَمَرَ أُمَّ حَبِيبَةَ بِنْتَ جَحْشٍ (ﭬ) أَنْ تَغْتَسِلَ عِنْدَ كُلِّ صَلَاةٍ، وَلَكِنَّهُ شَيْءٌ فَعَلَتْهُ هِيَ. [بخاري/ الحيض/ عرق المستحاضة/ ٣٢١]

(عائشە)(ﭬ) دەڵێ: (ام حبیبە) كچی (جحش) پرسی لەپێغەمبەری خوا(ﷺ) وتی: من خوێنی نەخۆشیم پیادێت؟ فەرمووی: ((ئەوە دەمارێكە، خۆت بشۆرە ، ئینجا نوێژ بكە)) ئەویش بۆ هەموو نوێژێك خۆی دەشۆرد.(لیث)كوری (سعد) وتی: (ابن شهاب)ئەوەی نەوت كە پێغەمبەری

خوا(ﷺ) فەرمانی کرد بە((ام حبيبه) (ﷺ) كە بۆ هەموو نوێـژێك خۆی بشوات، بەڵكو شتێك بووە خۆی كردوويەتی.

(١٠) حەیزدار نوێژ ناگێڕێتەوە بەلام رۆژوو دەگێڕێتەوە

١٧٨ـ عَنْ مُعَاذَةَ قَالَتْ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ (ﷺ): فَقُلْتُ: مَا بَالُ الْحَائِضِ تَقْضِي الصَّوْمَ وَلَا تَقْضِي الصَّلَاةَ؟ فَقَالَتْ: أَحَرُورِيَّةٌ أَنْتِ؟ قُلْتُ: لَسْتُ بِحَرُورِيَّةٍ، وَلَكِنِّي أَسْأَلُ. قَالَتْ: كَانَ يُصِيبُنَا ذَلِكَ، فَنُؤْمَرُ بِقَضَاءِ الصَّوْمِ وَلَا نُؤْمَرُ بِقَضَاءِ الصَّلَاةِ.

(معاذة)دەڵێ: لە(عائشە)م پرسی وتم: چیيە وا حەيزدار رۆژو دەگێڕێتەوە بەلام نوێژ ناگێڕێتەوە؟ وتی: ئايا تۆ حەروريت؟ وتم: من (حەروری*) نيم، بەڵكو پرسـيار دەكـەم. وتـی: كەتوشـی ئـەوە دەبـووين فـەرمانمان پێـدەكرا كـە رۆژو بگێڕينەوە، بەلام فەرمانمان پێنەكرا كەنوێژ بگێڕينەوە.

(١١) پێنج شت لەسروشتی پاكن

١٧٩ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (ﷺ) عَنِ النَّبِيِّ (ﷺ) قَالَ: ((الْفِطْرَةُ خَمْسٌ، أَوْ خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: الْخِتَانُ، وَالِاسْتِحْدَادُ، وَتَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ، وَنَتْفُ الْإِبِطِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ)).
[بخاري / اللباس/ قص الشارب/ ٥٥٥٠]

(ابوهريرە) (ﷺ) دەڵێ: پێغەمبەر(ﷺ) فەرموويـەتی: ((سروشـتی پـاك پێـنج شـتە، يـا پـێج شـت لەسروشـتی پاكـە: خەتەنـەكردن، بەرتاشـين، نينـۆك كـردن، توكی بن باڵ هەڵكەندن، سمێڵ كورت كردنەوە)).

(١٢) دەشت لەسروشتی پاكن

١٨٠ـعَنْ عَائِشَةَ (ﷺ) قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((عَشْرٌ مِنَ الْفِطْرَةِ: قَصُّ الشَّارِبِ، وَإِعْفَاءُ اللِّحْيَةِ، وَالسِّوَاكُ، وَاسْتِنْشَاقُ الْمَاءِ، وَقَصُّ الْأَظْفَارِ، وَغَسْلُ الْبَرَاجِمِ، وَنَتْفُ الْإِبِطِ، وَحَلْقُ الْعَانَةِ، وَانْتِقَاصُ الْمَاءِ)). قَالَ زَكَرِيَّاءُ: قَالَ مُصْعَبٌ: وَنَسِيتُ الْعَاشِرَةَ، إِلَّا أَنْ تَكُونَ الْمَضْمَضَةَ. زَادَ قُتَيْبَةُ: قَالَ وَكِيعٌ: انْتِقَاصُ الْمَاءِ يَعْنِي الِاسْتِنْجَاءَ.

(عائــشە) (ﷺ) دەڵــێ: پێغەمبــەری خــوا(ﷺ) فەرموويــەتی: ((دەشــت لـەفيترەتن: كـورت كردنـەوەی سمێـڵ، هێـشتنەوەی ريـش، سـيواك كـردن، ئـاو

* حـروری: كۆمـەڵێك بـوون لەخەواريجـەكان دەيـانوت دەبـێ نوێـژيش بگێڕنـەوە.(بخـاري/ الحيض/ لاتقضي الحائض الصلاة/ ٣١٥).

لـەلووت وەردان، نینـۆك كـردن، شـۆردنی جومگـەی پەنجـەكان، مـوی بـن بـاڵ هەڵكەندن، بەرتاشین، تارەت گرتن)) (مصعب) دەڵـێ: دەیـەمم بیرچووەوە، ئەگـەر ئاو لەدەم وەردان نەبێت.

(١٣) سیواك دان بەكەسی گەورە

١٨١ـ عن «عَبْدَ اللَّهِ» بْنَ عُمَرَ (ﷺ): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) قَالَ: ((أَرَانِي فِي الْمَنَامِ أَتَسَوَّكُ بِسِوَاكٍ، فَجَذَبَنِي رَجُلَانِ أَحَدُهُمَا أَكْبَرُ مِنَ الْآخَرِ، فَنَاوَلْتُ السِّوَاكَ الْأَصْغَرَ مِنْهُمَا، فَقِيلَ لِي: كَبِّرْ، فَدَفَعْتُهُ إِلَى الْأَكْبَرِ)). [بخاري/ الوضوء/ دفع السواك الى الاكبر/ ٢٤٣]

(عبدالله) كوڕی (عمر) (ﷺ) دەڵێ: پێغمبەر(ﷺ) فەرموویەتی: ((خوم بینی لەخـەودا سـیواك دەكـەم بەسـواكێك، دووپیـاو كێشیان كـردم، یـەكێكیان لـەوی تریان گەورەتربوو، من سیواكەكەم دا بەبچووكەكەیان، پێیان وتم: گەورەی كە، منیش دام بەگەورەكەیان))

(١٤) سمێڵ كورت بكەنەوەو ریش بهێڵنەوە

١٨٢ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ (ﷺ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((خَالِفُوا الْمُشْرِكِينَ: أَحْفُوا الشَّوَارِبَ، وَأَوْفُوا اللِّحَى)). [بخاري/ اللباس/ تقليم الاظافر / ٥٥٥٣]

(عبـدالله) كـوڕی (عمـر) دەڵـێ: پێغەمبـەری خـوا(ﷺ) فەرموویـەتی: ((پێچەوانەی موشریكەكان بكەن، سمێڵ كورت بكەنەوە ، ریش بهێڵنەوە)).

١٨٣ـ عَنْ أَنَسِ «بْنِ مَالِكٍ» (ﷺ) قَالَ: وُقِّتَ لَنَا فِي قَصِّ الشَّارِبِ، وَتَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ، وَنَتْفِ الْإِبِطِ، وَحَلْقِ الْعَانَةِ: أَنْ لَا نَتْرُكَ أَكْثَرَ مِنْ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً)).

(انس) كوڕی (مالك) دەڵێ: كاتمان بۆ دانراوە بۆ كورت كردنەوەی سمێڵو نینۆك كردنو موی بن باڵ هەڵكەندنو بەرتاشین بالە چل شەو تێ نەپەڕێت.

(١٥) شۆردنی میزی ناو مزگەوت

١٨٤ـ عن أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ (ﷺ) قَالَ: بَيْنَمَا نَحْنُ فِي الْمَسْجِدِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) إِذْ جَاءَ أَعْرَابِيٌّ فَقَامَ يَبُولُ فِي الْمَسْجِدِ، فَقَالَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) مَهْ مَهْ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ): ((لَا تُزْرِمُوهُ، دَعُوهُ)). فَتَرَكُوهُ حَتَّى بَالَ، ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) دَعَاهُ فَقَالَ لَهُ: ((إِنَّ هَذِهِ الْمَسَاجِدَ لَا تَصْلُحُ لِشَيْءٍ مِنْ هَذَا الْبَوْلِ وَلَا الْقَذَرِ، إِنَّمَا هِيَ لِذِكْرِ اللَّهِ (ﷻ) وَالصَّلَاةِ وَقِرَاءَةِ الْقُرْآنِ)). أَوْ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

(ﷺ)، قَالَ: فَأَمَرَ رَجُلًا مِنَ الْقَوْمِ فَجَاءَ بِدَلْوٍ مِنْ مَاءٍ فَشَنَّهُ عَلَيْهِ. [بخاري/ الادب/ ٥٦٧٨]

(انــس) كــوری (مالــك) (ﷺ) دەڵــێ: لــەكاتێكا ئێمــە لەمزگــەوت لەخزمــەت پێغەمبــەردا(ﷺ) دانیــشتبووین، عــەرەبێكی دەشــتەكی هــاتو لەمزگەوتەكــەدا دەســتی كــرد بــەمیزكردن، هــاوەڵانی پێغەمبــەر(ﷺ) وتیــان: نەكــەی ، نەكــەی، دەڵــێ: پێغەمبــەری خــوا(ﷺ) فــەرمووی: ((پێــی مــەبڕن، وازی لێ بێــنن)) وازیــان لێهێنا هەتا میزەكەی كرد، ئینجا پێغەمبەر(ﷺ) بانگی كردوو فەرمووی: ((ئەم مزگەوتانە جێگای میزكردنو پیسی كردن نییە، بەڵكو جێگای یادكردنەوەی خوای گــەورەو نوێــژو خوێنــدنی قورئانــە))، ئینجــا فــەرمانیكرد بــە پیاوێــك لــەو خەڵكە، ئەویش دۆلكەیە ئاوی هێناو رشتی بەسەریا)

(١٦) ئاو پرژاندن لەمیزی منداڵ بەجلەوە

١٨٥ـ عن أُمِّ قَيْسٍ بِنْتَ مِحْصَنٍ (ﷺ): أَنَّهَا أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ (ﷺ) بِابْنٍ لَهَا لَمْ يَبْلُغْ أَنْ يَأْكُلَ الطَّعَامَ، قَالَ عُبَيْدُ اللَّهِ: أَخْبَرَتْنِي أَنَّ ابْنَهَا ذَاكَ بَالَ فِي حَجْرِ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ)، فَدَعَا رَسُولُ اللَّهِ (ﷺ) بِمَاءٍ فَنَضَحَهُ عَلَى ثَوْبِهِ، وَلَمْ يَغْسِلْهُ غَسْلًا. [بخاري/ الوضوء/ بول الصبيان/ ٢٢١]

(ام قــیس) كــچی (محــصف) (ﷺ) دەڵــێ: منــداڵێكم هێنــا بــۆ خزمــەت پێغەمبــەری خــوا(ﷺ) هێــشتا خــواردنی نــەدەخوارد، عبیــد الله وتــی: ئــەو ژنــە ئاگــاداری كــردم كــە كوڕەكــەی میــزی كــرد بەكۆشــی پێغەمبــەری خــوادا(ﷺ) پێغەمبەر(ﷺ) داوای ئاوی كردو پرژاندی بەسەر پۆشاكەكەیداو نەیشۆرد.

(١٧) شۆردنی (مەنی) بەجلەوە

١٨٦ـ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ شِهَابٍ الْخَوْلَانِيِّ قَالَ: كُنْتُ نَازِلًا عَلَى عَائِشَةَ (ﷺ)، فَاحْتَلَمْتُ فِي ثَوْبَيَّ، فَغَمَسْتُهُمَا فِي الْمَاءِ، فَرَأَتْنِي جَارِيَةٌ لِعَائِشَةَ (ﷺ) فَأَخْبَرَتْهَا، فَبَعَثَتْ إِلَيَّ عَائِشَةُ فَقَالَتْ: مَا حَمَلَكَ عَلَى مَا صَنَعْتَ بِثَوْبَيْكَ؟ قَالَ: قُلْتُ: رَأَيْتُ مَا يَرَى النَّائِمُ فِي مَنَامِهِ، قَالَتْ: هَلْ رَأَيْتَ فِيهِمَا شَيْئًا؟ قُلْتُ: لَا، قَالَتْ: فَلَوْ رَأَيْتَ شَيْئًا غَسَلْتَهُ، لَقَدْ رَأَيْتُنِي وَإِنِّي لَأَحُكُّهُ مِنْ ثَوْبِ رَسُولِ اللَّهِ (ﷺ) يَابِسًا بِظُفُرِي.

(عبداللــە) كــوڕی (شــهاب الخــولانی) دەڵــێ: مــن میــوان بــووم لــەلای (عائــشە)(ﷺ) شــەیتانی بــووم، منــیش جلــەكانم هەڵژەنــد لــەئاو، كــەنیزەكێكی عائشە(ﷺ) چاوی پێم كەوت چوو ئاگاداری عائشەی كرد، عائشەش ناردی بۆ

لام وتی: چی وای لێکردی جلەکانت ئاوا لێ بکەیت؟ دەڵێ: خەوتوو لەخەویا چی دەبینێت منیش ئەوەم دیووە، عائشە وتی: هیچت بەجلەکانتەوە بینی؟ وتم : نەخێر، ئەویش وتی: ئەگەر شتێکت بینی بتشتایا من خۆم بەجلەکانی پێغەمبەرەوە (ﷺ) بەوشکی پرواندوومەو بەنینۆك کراندومە.

(١٨) شۆردنی خوێنی حەیز بەجلەوە

١٨٧ـعَنْ أَسْمَاءَ بنت أبي بكر (رضي الله عنها) قَالَتْ: جَاءَتِ امْرَأَةٌ إِلَى النَّبِيِّ (ﷺ) فَقَالَتْ: إِحْدَانَا يُصِيبُ ثَوْبَهَا مِنْ دَمِ الْحَيْضَةِ، كَيْفَ تَصْنَعُ بِهِ؟ قَالَ: ((تَحُتُّهُ، ثُمَّ تَقْرُصُهُ بِالْمَاءِ، ثُمَّ تَنْضَحُهُ، ثُمَّ تُصَلِّي فِيهِ)).

(اسماء)کچی (ابوبکر) (رضي الله عنها) دەڵێ: ئافرەتێ هات بۆ خزمەت پێغەمبەر(ﷺ) وتی: یەکێکمان[جاری وا هەیە] جلەکانی خوێنی حەیزی بەردەکەوێت چی لێ بکات؟ فەرمووی: بی پروێنە ئینجا ئاوی پیا بکەو دەستی لێ بخە، ئینجا ئاوی پیا بکەرەوەو دوایی نوێژی پێوە بکە). [واتە: بیشۆرە].